

MADIS KIVINE

MINEVIKU HÄÄLED

Toimetaja: S. Rattiste
Kaante kujundaja: Liis Raadik
Kujundaja ja küljendaja: Vallo Hallik

© Kõik õigused kaitstud

Teose sisu eest vastutab autor

ISBN: 978-9916-754-46-7

Pärnu 2025

Trükk: Arial Bold OÜ

Kirjastus Hea Tegu
www.fil.ee

SISUKORD

Öine kohtumine – mõrva kaja	7
Kahe saatuse puudutus	14
Pärandi ja unistuste vahepeal	30
Saladused – tundeid täis karp	45
Sõnumid ajast ja armastusest	61
Kuidas leida õigeid vastuseid?	71
Otsingutel tõe poole	101
Uks minevikku	138
Varjude vahel	146
Saatuslik kohtumine	166

Öine kohtumine – mörva kaja

Öö laskus kiirelt. Metsad tumenesid, teed kadusid pimedusse. Pilvitusse taevasse kerkis kuu, kallates üle hallide nurmede ja põldude kahvatut valgust. Kõik, mis veel päeval selgesti eristatav, oli nüüd varjutatud hiidpuude siluettidega.

Mõned aastad tagasi valminud metsajärve äärne laudkatusega palkmaja valmistus koos oma asukatega unne suikuma. Aknad, mis päeviti avasid vaate kaunile maastikule, olid nüüd paksude tumedate kardinate taga peidus – üks akendest katki, klaasipuru põrandal. Õhk ruumis oli tihe, täis närvilisust ja rasket vaikust, mille aeg-ajalt katkestas vaid õuest kostev kuuseokste sahin ja järvelt puhuva tuule sosin. Maja teises, väiksemas toas magas väike kahekuune poisslaps rahulikku imikuund oma ema hellas kaisus.

„Sa arvasid, et sa saad temaga õnnelik olla, eks?“ Öine kutsumata külaline naeris üleolevalt, püüdes sellega märku anda, et teda ei tohiks alahinnata.

Majaperemees ei suutnud otsustada, mis jättis talle painavama pildi – kas külalise tigidusest punnis silmad punetavas näos või tolle suust tulev sigareti-, viina- ja sibulasegune lehk. Ent hirmu ta

ei tundnud, pigem võitles ta sooviga külalise üle pilkavalt naerda. Ta ju teadis.

„Ma tean, miks sa tulid. Asjata vaev! ... Sa ei saa teda tagasi. Kogu su vihkamine ei muuda midagi,” vastati rahulikkust välja näidates, näos ei liikunud ükski lihas.

See ajas külalise segadusse ning ta käratas:

„Vait!”

Ta sammus, käed rusikasse pigistatuna, pere-mehele lähemale.

„Ma armastan teda! ... Said aru? Iga päev, kui ma teid koos näen, on see mulle nagu mürgine puuk, mis istub mu südames. Ja nüüd see laps ...” Ta osutas sõrmega toa suunas, kus laps magas, ja sisistas, „ta oleks pidanud olema minu oma! ... Minu!!!”

„Palun jäta tema välja. Siin pole temal süüd. Kui sa teda ... näpuotsagagi ...”

„No mida, mida?” lõigati ülbelt jutule vahele ja külaline astus oma vastasele veelgi lähemale. „Mida sa siis minuga ette võtad? Annad lõuga? Häh! ... Või lööd äkki hoopis maha? Minu arvates mängid sa mängu, mis sul tegelikult üle jõu käib.”

Külaline irvitas ning saatis süljeläraka pere-mehe jalge ette põrandale. Viimane ei pilgutanud selle peale silmagi.

„No kuidas ma sulle seda seletan nii, et sa ikka aru saaksid. Sa ei tea, milleks ma olen võimeline. Jah. Ma teen seda! ... Sa ei suuda isegi ette kujutada, kui palju ma olen kannatanud – kui palju Laura peab veel sinu, tõpra pärast kannatama.”

„Hmm! ... Et sulle sülitata kasvõi silma, sina võtad ikka seda larakat kui jumala hommikust kas-tet. Oletame, et ma ei tea, mis taevaisa ime läbi sul siiski õnnestubki minust jagu saada, mind mät-tasse lüüa. Kas sa tõesti arvad, et minu tapmine tooks sulle rahu?” Ta naeris laiasuiselt.

„Jah!”

„Sellisel juhul oled sa ikka aeglase arusaami-sega küll. Ausalt! Ma pidasin sind väheke targe-maks. Asi ei ole siin ju ainult minus.”

„Vahet pole! ... Ma ei karda sind!”

„Mida sa ütlesid?” Külaline tõstis ilkudes käe kõrva juurde, nagu poleks hästi kuulnud. „Sina, ja ei karda? ... Sa, mees, ei mõista, et ma ei tulnud siia sinuga rääkima. Eks ole nende aastakümne-tega seda tehtud küll. Aitab! ... Ma tulin tegusid tegema.”

Silmad tema kipras kulmude all volksutasid pilke närviliselt toas siia-sinna, nagu oleks ta jäl-ginud toanurkades sagivat hiirt ning peatusid siis majaperemehel.

„Kui šaakal haugub, siis püss paugub ...” sisis-tas ta läbi niidiks veetud huulte, laskmata silmist peremehe rusikasse surutud paremat kätt ja tõm-bas pea niimoodi õlgade vahele, nagu kummardaks hiilivalt.

Kui ta veel poisike oli, siis alati, kui isa teda karistas, kasutas too just sedasama väljendit. Ikka ja jälle pidi ta kuulma neid hirmujudinaid tekita-nud sõnu, kuniks need talle meeltesse talletusid.

Aastaid hiljem, vanemaks saades hakkas ta seda ka ise kasutama, tõlgendas seda nii, et kõik, kes talle vastu seisis, pidid tundma tema raevu. See oli tema viis oma elu kontrollimiseks, jõu väljenduseks ja võimu kehtestamiseks.

„Ja ma ei peatu enne, kui olen saanud kätte selle kõik, mis mulle kuulub,” jätkas külaline. Tema suunurkades tuksatas mõru muie. „Said aru?”

Ta tõmbas mõlemad käed rusikasse ja sõrmi kokku pitsitades hoidis neid oma vastase silme ees, kuni sõrmenukid valgeks muutusid. Kuid siis, pisut häämingus, vaatas ta taas justkui midagi otsivalt ringi.

„Kus su naine siis ise on? Magab koos su konnaga?”

„Naine ... Sa tead, et me oleme abielus?”

„Mhm!” mühatas külaline kuivalt, vihaselt ja heitis peremehele ühe kõõrdpilgu.

„Jah, magab, ma usun. Kui sa just akna lõhkumise või oma lõugamisega siin teda üles ei ole äratanud.”

„Ära mölise!” nähvas öine külaline mürgiselt, „Tahan – lõhun, tahan – lõugan! ... Sina mind ei keela!” Siis märkas ta laual poolikut veepudelit ning muutus silmnähtavalt ärevaks. Ta osutas sõrmega pudelile ja küsis:

„Kasemahl?”

„Jah ... ja mis siis? Miks see sind järsku huvitab ... janutab või?” Vastust ootamata valas peremees pudeli sisu klaasi.

Külaline raputas tuimalt pead ja lähenes toa-uksele, mille taga Laura koos lapsega magas.

„Kui sa isegi üritad ... Ma ei lase sul teda puudutada.” Sõnade kinnituseks haaras peremees laualt suure leivanaa.

Külaline rapsis käega läbi õhu, nagu öeldu teda ei huvitaks ja kuulatas läbi ukse.

„Ta jõi seda? ... Sina ka jõid?” küsiti sisinal, kiivalt pilku majaperemehel hoides.

„Mis küsimused need sellised on? Mis ajast on sulle korda läinud, mida meie joome, ja miks?”

„S-ssa raisk ...” sisistas külaline vihaselt. „Vasta!”

Peremees nohises ja sulges sekundiks silmad, kõheldes, et kas tasub sellele rumalana näivale küsimusele üldse vastata.

Kuid siis tundis ta pealesuruvat iiveldust, tõstis laualt mõni hetk tagasi täis valatud mahlaklaasi ja jõi selle tilgatumaks.

„Nojah ...” kostus tasaselt läbi suud kuivatavate sõrmede. „Tavaliselt toon selle mina maja tagant kase alt ära. Laurale see millegipärast ei maitse, aga täna läksin ma esmalt pliidipuude järele ja siis avastasin, et minust oldi juba ette jõutud. Kui tuppnaasin, siis jah, ta just jõi. Ma veel imestasin ... tohohhh!”

Seda viimast sõna öeldes haaras majaperemees kahe käega kõhust ja valugrimassides näoga vajus toolile kõssi istuma. Tema kogu keha oli nagu tundmatu vägivalla all vaevleja, kus igas raku

nurgas helisesid läbisegi valu ning hirm. Ehkki kõht ei olnud veel täitnud oma mässu viimast tõuget, oli see siiski, nagu oleks ta juba hingetuks tõmmatud – krampis. Esiti valdas peremeest vaid kergelt imelik tunne, aga kui tema mõtted järsku paigale seisma jäid ... Hetke pärast järgnes sellele midagi palju tumedamat, mustemat – äratundmine, et midagi on pöördumatult valesti.

„Mida kuradit? ... Mis ... minuga?”

Külaline lasi end poolkükki, toetas kätega põlvedele ning vaatas otse ja häbitult, muigega suunurgas, oma ohvrile silma.

„Mürk.”

„Mürk? ... Värdjas! ... Kuidas ... sa ...” kähises hingevaakuv peremees, hirm ja viha segunemas läbi piinava valu ja roosakasvahuse suu. Ta tundis, kuidas nahk vajus vastu luid, nagu kõik tema elulõngad oleksid läbi lõigatud. Iga hingetõmme, iga liigutus – kõik oli kui viivitus. Maailma piirjooned hakkasid hägustuma.

Võõras ajas ennast püsti ja taganes paar sammu katkise akna poole, justkui sooviga kontrollida, et seal kedagi luuramas ei oleks, selja tagant kõlamas sureva mehe süüdistav karje:

„Sa ei pääse sellest ... sa ei saa enam kunagi rahu ... Ole sa ... neetud!”

Tema silmad olid veel lahti, käsi rehmas õhku ja vajus siis jõuetult rippu ning pea kukkus kolksudes lauale.

Külaline ei vastanud midagi, kuid julmus tema klaasistunud pilgus ning mõtlik peanoogutus rääkisid

tema eest. Ta piidles hetke seda lahtiste silmadega pead laual ja tonksas kergelt.

„Ma ei otsigi rahu. Ma otsin õigust ... Ja see on alles algus!”

Mõistes, et too enam ei hinga, pööras ta end ringi ja astus toa poole, kus naine koos imikuga magas. Siis avas ukse ja sisenes vaikse ettevaatliku sammuga, justkui kartes. Ta sirutas käed kapile ja peatus hetkeks, et kuulata.

Järgmine liigutus oli kiire ja otsustav – uks avanes krääksuga ning see paljastas pimedad nurgad, kus majas olijate riided ja muud isiklikud asjad.

Sahtlite avamine oli veelgi draamaatilisem – et mitte teha liigset müra, tõmbas ta ühe välja, aida-tes sellel ettevaatlikult lahti libiseda. Silmadega kiirelt üle mingite kirjade, purunenud mänguasjade ja kahtlustäratavate märkmete libistades ta justkui otsis midagi, kuid mida – ei teadnud. Tema pilk tarretus. Ta haaras leitud revolvri ja keerutas seda käte vahel. Olles veendunud, et padrunipesad on täidetud, läksid tema silmad põlema ja ta sosistas võidukalt:

„Ah, et olgu ma neetud! ... Olgu, kui šaakal haugub, siis puss paugub!”

Pöörates oma tähelepanu voodis olijatele, lähenes ta neile.

„Hei! ... Hei!!!”

Ta raputas naist ning lükkas kõrvale naise näole langenud juuksed. Tolle lõtv keha andis küsijale selgeid vihjeid, mis toimunud oli. Lapseke oma elutu ema kaisus haigutas magusalt.

Kahe saatuse puudutus

Hommikune udu kattis maapinda nagu pehme tekk, andes loodusele uue näo ja salapärase ilme. Päike tõusis aeglaselt, valgustades maad oma kuldse-oranži säraga. Puude lehed olid hakanud muutuma, nende roheline värv oli asendumas sooja sügisese elegantsiga.

Eliisat ei äratanud mitte trampivad sammud koridoris ega paakil aknast kostvad hakkide kiljatused, isegi mitte põranda alt kostev jutukõmin. See oli tema voodi ees maas pehmel vaibal oleva raamatu lehtede kergest tuuletõmbest tingitud kahin, mis meelitas ta välja sügavast unest, mida parasjagu nautis. Ta avas silmad ja põrnitses valget lage, lastes settida teadmisel, et tagasi unehõlma vajuda ei õnnestu ja unenägemuste kujuteldavad tegelased ja tegemised on jälle üheks uitmõtte salatiks kängunud. Tema uksele koputati ning sisenes ema.

„Ahaa! ... Oledki üleval. Ole hea ja tule alla. Isa tahab sinuga rääkida.”

Eliisa ringutas sügavalt, haigutas ja maigutas suud, püüdes mingitki vastulauset välja mõelda, kuid oli sunnitud alla vanduma.

„Tulen, tulen ... Varsti.”

„Ei tule varsti, kohe tuled! Isal pole aega sind lõunani oodata. Sain aru, et tal on selle vestlusega lausa tuli takus. Nii et hakka palun liigutama.” Ema pööras vastust ootamata ringi ja väljus susside suhina saatel toast.

„Mhhh!” mühatas Eliisa, kelle näole ilmusid vaheldumisi nii ahastus kui ka tusk ning lahkunud emale heideti järele tüdinud pilk.

Nähtavasti toimus tema sisimas võitlus, kuid varahommikune veel täienisti ärkamata mõistus polnud jõudnud appi rutata. Toatuhvleid vaadates hakkas ta isegi ühte jalga üle voodiserva põrandale laskma, kuid tõmbas selle kohe teki alla tagasi. Miski hoidis teda täna voodis kinni nagu ei kunagi varem. Esikust kostusid taas sammud ja ema sisenes nüüd juba koputamata.

„Mis! Sa ei saanud aru või? ... Kas sul jalad ei kannu, et sa käia ei saa?” nähvas ema ärevalt. „Ma ju ütlesin – isal on mure. Ta tahab rääkida.”

„Mhhh!” mühatas Eliisa ja ajas jalad viimaks sussidesse. „Jaa-jaaa! Kohe tulen!”

Ema lahkus toast. Vaevalt jõudis Eliisa omale hommikumantli selga ajada, et veeprotseduurile minna, kui kostis juba jälle kärsitu hüüe:

„Eliisa!”

„Jumal hoidku küll!” uriseti vannitoast. „Kohe! ... Ma pesen ära ja siis tulen!”

„Ei, sa ei pea enam kiirustama!” hüüti nüüd teiselt poolt seina, trepilt. „Isa läks juba ära. Ta